

Playing for Success
Nederland

Onderzoeksrapportage 2010

Inhoud

1	<i>Inleiding</i>	1
2	<i>Opzet van het onderzoek</i>	1
3	<i>Opzet en voortgang leercentra</i>	2
3.1	Uitgangspunten bij het onderzoek	2
3.2	Conclusies	2
3.3	Resultaten	2
3.4	Duiding van de resultaten	1
4	<i>Taal / rekenen</i>	2
4.1	Uitgangspunten bij het onderzoek	2
4.2	Werkwijze	3
4.3	Resultaten	3
4.4	Duiding van de resultaten	4
5	<i>Sociaal-emotionele ontwikkeling</i>	4
5.1	Uitgangspunten bij het onderzoek	4
5.2	Werkwijze	4
5.3	Resultaten	5
5.4	Duiding van de resultaten	6
6	<i>Maatschappelijke uitstraling</i>	6
6.1	Uitgangspunten bij het onderzoek	6
6.2	Werkwijze	7
6.3	Resultaten	6
6.4	Duiding van de resultaten	8
7	<i>Reflectie</i>	9
7.1	Resultaten	
7.2	Onderzoeksproces	9
	Bronnen	10

1 Inleiding

Playing for Success is een in Groot-Brittannië zeer succesvolle aanpak voor kinderen met leerachterstanden. 'Leren met een WOW-factor!' is het uitgangspunt. Playing for Success verbindt leren met de uitdagende wereld van de topsport. Playing for Success is in 1997 gestart met enkele leercentra bij voetbalclubs in de Premier League. En inmiddels zijn er al meer dan 160 leercentra, niet alleen bij voetbalclubs maar bij allerlei sportorganisaties, van basketbal tot bowlen en van ijshockey tot paardenrennen.

In navolging van dit Britse voorbeeld zijn in Nederland inmiddels ook vier Leercentra gestart bij Betaald Voetbal Organisaties (BVO's): ADO Den Haag, PSV Eindhoven, Vitesse Arnhem en FC Zwolle. Ook in deze leercentra staat het leren in een WOW-omgeving centraal. Playing for Success is een initiatief waarin leerlingen in de leeftijd van 9 tot 14 jaar hun prestaties in taal, rekenen en ICT verbeteren. Daarnaast levert het programma een belangrijke bijdrage aan het verhogen van het zelfvertrouwen en aan een positiever zelfbeeld van onderpresterende kinderen.

Het gaat om een programma van 10 weken uitgevoerd in het stadion van de deelnemende voetbalclubs. Anders dan op school worden taal en rekenactiviteiten verpakt in toepassingsgerichte opdrachten in een gezellige, ontspannen sfeer waarbij leerlingen veel samenwerken. Door te leren in de spannende stadionomgeving voelen de leerlingen zich bijzonder en dat effect wordt nog versterkt door de mogelijkheid om spelers te ontmoeten.

De verwachting is dat Playing for Success in Nederland net zo'n succes zal worden als in Groot-Brittannië. In deze rapportage wordt een beeld geschetst van de eerste resultaten.

2 Opzet van het onderzoek

Juist omdat Playing for Success een nieuw initiatief betreft, is het belangrijk om de voortgang en opbrengsten goed te monitoren. Het is immers de vraag of Playing for Success in Nederland net zulke positieve resultaten behaalt als de moederorganisatie in Groot-Brittannië. Daarom heeft de landelijke projectleiding van PFS een aantal onderzoekslijnen uitgezet. Het gaat hier om:

1. Procesevaluatie: het evalueren van het proces van in- en uitvoering van de verschillende leercentra met het oog op het aanpassen en verbeteren van dit proces door de direct betrokkenen.
2. Opbrengst voor de leerlingen: zicht krijgen op de opbrengsten van Playing for Success wat betreft de cognitieve ontwikkeling van leerlingen (taal en rekenen) en hun sociaal-emotionele ontwikkeling.
3. Maatschappelijke meerwaarde: zicht krijgen op directe of indirecte effecten op maatschappelijke organisaties en hun functioneren.

De landelijke projectleiding heeft ervoor gekozen om het onderzoek niet zelf uit te voeren, maar om opdracht te geven aan verschillende onderzoeksbureaus die elk op één van deze aspecten expertise bezitten. De coördinatie en het bewaken van de samenhang berust wel bij de landelijke projectleiding.

Omdat de Leercentra van Playing for Success pas kort geleden van start zijn gegaan, hebben de resultaten en de conclusies van de diverse onderzoeken een voorlopig karakter. Dit komt doordat het programma nog in ontwikkeling is, het aantal deelnemers nog beperkt is en slechts weinig harde toetsgegevens beschikbaar zijn. De verwachting is echter dat naarmate de centra zich verder ontwikkelen en er meer deelnemers het programma volgen de nu gevonden resultaten worden bevestigd of zelfs versterkt.

Het onderzoek in de drie hierboven genoemde lijnen is uitgevoerd in het voor- en najaar van 2010. Dit heeft vijf uitgebreide en één summier onderzoeksrapportage opgeleverd. In deze samenvattende notitie vindt u een samenvatting van de belangrijkste bevindingen van de zes rapportages. Hoofdstuk 3 is gewijd aan de procesevaluatie van de leercentra in Eindhoven, Zwolle en Den Haag (Oberon). In Hoofdstuk 4 volgen de resultaten van het onderzoek naar de taal- en rekenontwikkeling bij PFS-deelnemers (Cito). Vervolgens worden in Hoofdstuk 5 de ervaringen van de leerlingen beschreven rond hun sociaal-emotionele ontwikkeling (Oberon) en in Hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de maatschappelijke meerwaarde, voor zover nu bekend (Mulier Instituut). Tenslotte worden conclusies getrokken over het totaal van het onderzoek (Hoofdstuk 7).

3 Opzet en voortgang centra

3.1 Uitgangspunten bij het onderzoek

In 2010 is in de drie eerste leercentra van Playing for Success Nederland onderzoek gedaan naar de opzet van het project en de voortgang van de uitvoering. Het betreft de leercentra in Eindhoven en Den Haag waar een uitgebreid onderzoek is gedaan en het leercentrum in Zwolle waar een quick scan is afgenomen. Het onderzoek was met name bedoeld ter verbetering en ondersteuning van de interne processen. Voor de volledigheid vindt u hieronder een korte beschrijving van de belangrijkste resultaten.

3.2 Conclusies

Op alle terreinen is PFS Eindhoven goed op weg en is het afgelopen jaar veel vooruitgang geboekt. De betrokkenen zijn tevreden over wat er dit jaar is bereikt. Aandachtspunten zijn werving en selectie en de informatievoorziening en terugkoppeling aan de basisscholen en de ouders.

PFS Zwolle heeft door de grote inzet van alle betrokkenen in korte tijd veel bereikt. Dit vooral door te beginnen en al doende knelpunten op te lossen. Na deze intensieve opstartfase is het nu tijd om te zorgen dat het centrum ook in de komende jaren op een goede, structurele manier kan blijven 'draaien' (consolideringsfase).

De verschillende betrokkenen bij PFS Den Haag zijn tevreden over wat er tot nu toe is bereikt. De organisatie staat en is van goede kwaliteit. Het curriculum is in orde, hoewel het nog steeds wordt doorontwikkeld, en de faciliteiten en materialen zijn van hoog niveau. Het leercentrum heeft goede en betrokken medewerkers, die worden ondersteund door stagiaires van verschillende opleidingen. De leerlingen zijn trots, hebben het erg naar hun zin en hun zelfvertrouwen groeit. Vooral de informatievoorziening is uitstekend.

4 Taal / rekenen

4.1 Uitgangspunten bij het onderzoek

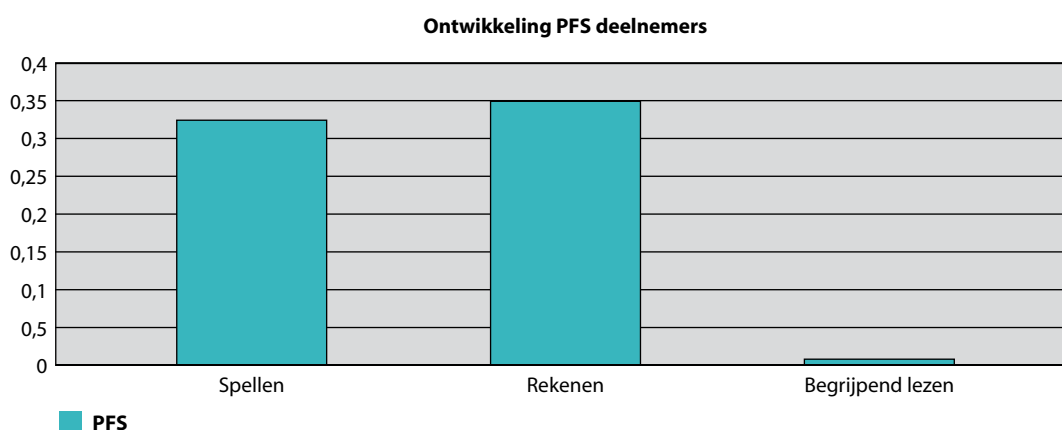
Playing for Success staat voor leren in een WOW-omgeving. Daarom is ervoor gekozen tijdens het programma de deelnemers niet te confronteren met toetsen. Dat betekent dat er naar alternatieve manieren gezocht is om de voortgang van de kinderen op taal en rekenen te onderzoeken. Een oplossing is het gebruik van de resultaten van regulier afgenomen toetsen in het primair onderwijs. Cito is gevraagd om dit onderzoek uit te werken en uit te voeren. Cito beschikt niet alleen over een grote databank met de benodigde gegevens, maar ook over de expertise om kwantitatief onderzoek te doen op het terrein van taal en rekenen.

4.2 Werkwijze

De voorgenomen werkwijze was om de toetsgegevens taal en rekenen van de PFS-deelnemers te lichten uit het totaal van toetsresultaten dat twee maal per jaar bij Cito binnenkomt, vervolgens een vergelijking te maken tussen de resultaten van vóór PFS en na afloop van het programma, en tenslotte dit weer af te zetten tegen de gemiddelde scores van een met PFS leerlingen vergelijkbare groep leerlingen die niet hebben deelgenomen aan PFS (de controlegroep). Dit is voor een deel gelukt, omdat het niet mogelijk bleek van alle deelnemers alle gegevens binnen te krijgen.

Van 61 deelnemers van PFS zijn toetsgegevens ontvangen op de onderdelen rekenen, spellen en begrijpend lezen.

4.3 Resultaten

Tabel 1: Ontwikkeling PFS-deelnemers in spellen, rekenen en begrijpend lezen

Bij vergelijking van de gemiddelde scores van PFS-deelnemers met de gemiddelde scores van alle leerlingen van het primair onderwijs blijkt geen significant verschil in ontwikkeling tussen beide leerlingengroepen. Dit betekent dat de deelnemers aan PFS gemiddeld ongeveer evenveel voortgang boeken op rekenen, spellen en begrijpend lezen als hun klasgenoten. Deelname aan PFS lijkt dan geen verschil te maken.

Maar: PFS-deelnemers zijn geen 'gemiddelde' leerlingen. Veel van hen zijn juist geselecteerd voor deelname aan het programma omdat zij een achterstand hebben op taal en rekenen ten opzichte van hun klasgenoten. Daarom is een tweede vergelijking gemaakt, nu met een controlegroep van leerlingen die een ongeveer gelijke score hadden als de PFS-groep bij de toetsafname vóór de start van het programma. En dan blijkt er wel degelijk een verschil. Het verschil in scores wordt uitgedrukt in zogenaamde Z-waarden. Voor rekenen was de gemiddelde Z-waarde 0.35, voor spellen 0.32 en voor begrijpend lezen 0.01.

Een Z-waarde van 0.20 wordt in de onderzoeksliteratuur een 'klein positief effect' genoemd, een Z-waarde van 0.50 wordt aangeduid als een 'matig positief effect'. Dat betekent dat bij zowel rekenen als bij spellen een klein tot matig positief effect te zien is bij deelnemers van PFS. Als dit effect wordt uitgedrukt in leerjaren is dat 2 tot 3 maanden extra voortgang ten opzichte van vergelijkbare medeleerlingen.

De score voor begrijpend lezen neemt nauwelijks toe. Dat geldt zowel voor PFS-leerlingen als voor de controlegroep. Dit is verklaarbaar, omdat dat onderdeel waarschijnlijk het minst 'onderwijsbaar' is en veelal samenhangt met het intelligentieniveau van de leerlingen.

4.4 Duiding van de resultaten

Hoewel het aantal gegevens nog te gering is om harde conclusies te trekken, zijn de eerste bevindingen rond de voortgang bij taal en rekenen positief, zeker gezien de beperkte omvang van het programma (10 bijeenkomsten van 2,5 uur).

5 Sociaal-emotionele ontwikkeling

5.1 Uitgangspunten van het onderzoek

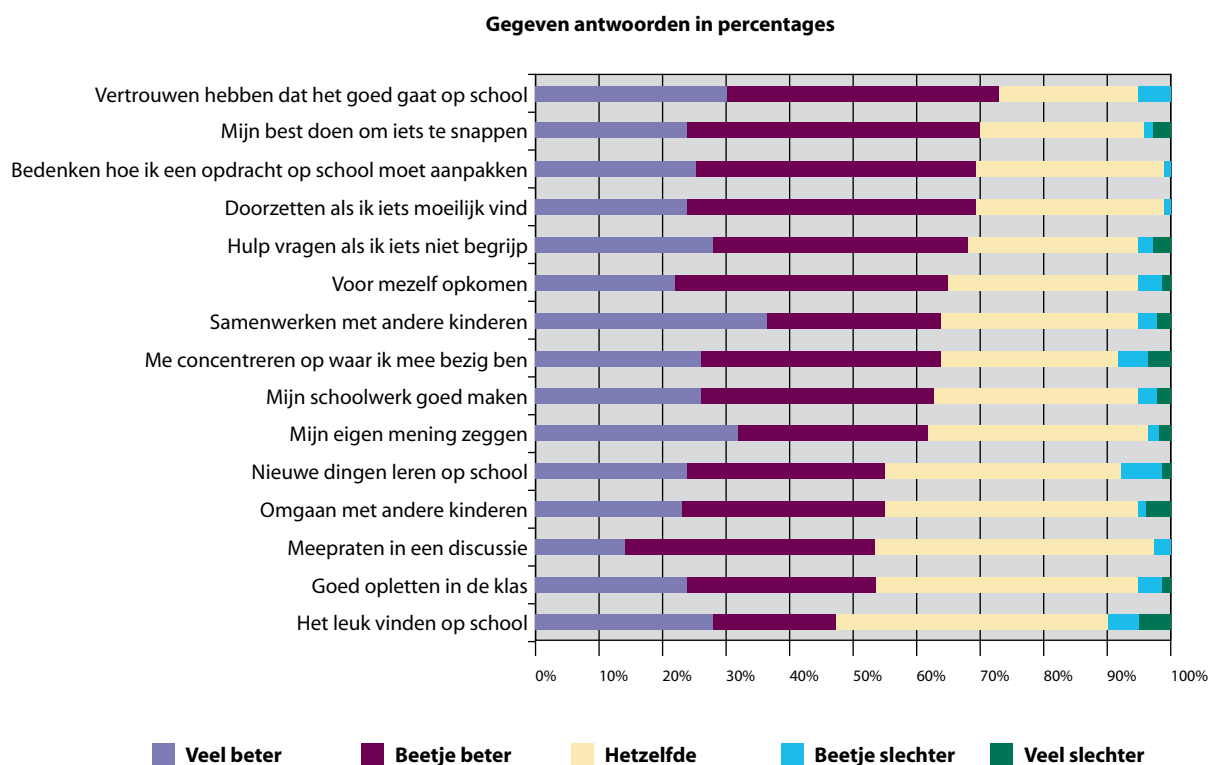
Playing for Success heeft, naast het verhogen van de taal- en rekenprestaties van de leerlingen, ook doelstellingen op het terrein van hun sociaal-emotionele ontwikkeling: het versterken van het zelfvertrouwen, het verhogen van de motivatie en het verbeteren van zelfstandig leren. Ook bij de meting van de sociaal-emotionele ontwikkeling is ervoor gekozen om de deelnemers van PFS zo min mogelijk te belasten met toetsen. Daarom is gebruikgemaakt van een voor kinderen aansprekende methode en wordt alleen achteraf gemeten. Voor de ontwikkeling van het instrument, de uitwerking en uitvoering van deze meting is gekozen voor Oberon, vanwege hun expertise op soortelijke vormen van onderzoek.

5.2 Werkwijze

Aan het eind van het PFS-programma beantwoorden de deelnemers in een groepsessie vragen rond zelfvertrouwen, motivatie en zelfstandig leren met behulp van stemkastjes. Het gaat om totaal 15 items, gelijkelijk verdeeld over deze drie thema's. Leerlingen geven steeds per item aan of ze daar veel beter of een beetje beter in zijn geworden, of het hetzelfde is gebleven of dat ze daar juist een beetje slechter of veel slechter in geworden zijn. Het gaat om een zelfbeoordeling, om wat leerlingen zelf ervaren.

Tot nu toe hebben 102 leerlingen uit Den Haag, Eindhoven en Zwolle aan het onderzoek deelgenomen. Omdat in één van de groepen de afname niet op de juiste wijze is verlopen, zijn de resultaten van deze groep niet meegenomen. De resultaten betreffen 90 leerlingen, 55 jongens en 35 meisjes.

5.3 Resultaten

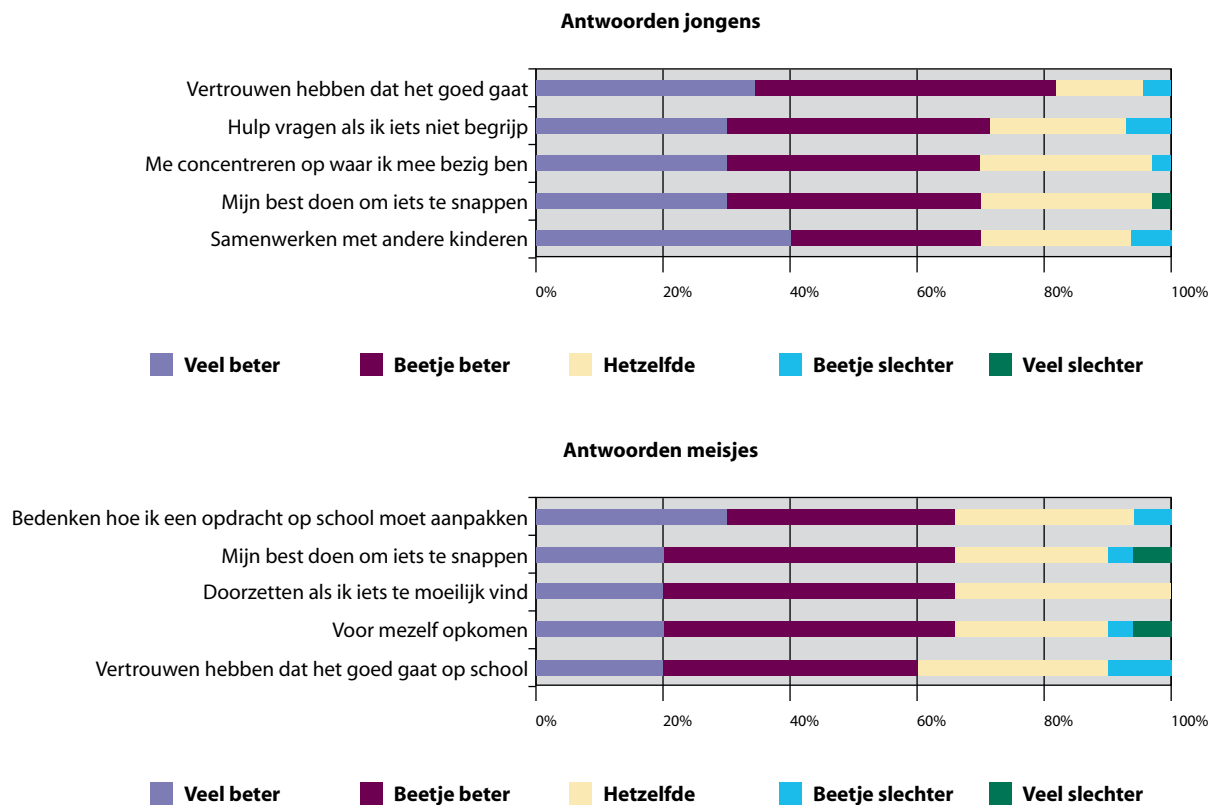

Tabel 2: Gegeven antwoorden in percentages, op volgorde van de mate van vooruitgang

Zoals in tabel 2 is te zien, is het grootste deel van de leerlingen positief tot zeer positief over de eigen ontwikkeling. In slechts 4% van alle antwoorden werd aangegeven dat men er een beetje of veel slechter in was geworden, tegenover 62% een beetje beter of veel beter. De leerlingen vinden het vaakst dat zij vooruit zijn gegaan in 'Vertrouwen hebben dat het goed gaat op school'. Ook de items 'Mijn best doen om iets te snappen', 'Bedenken hoe ik een opdracht op school moet aanpakken' en 'Doorzetten als ik iets moeilijk vind' scoren hoog. De minste vooruitgang melden de leerlingen bij 'Het leuk vinden op school', maar ook hier vindt nog altijd 42% dat dit een beetje of veel beter is geworden en 39% dat dit hetzelfde is gebleven.

Wanneer we kijken naar de antwoorden over de drie thema's zelfvertrouwen, motivatie en zelfstandig leren, zien we dat de leerlingen gemiddeld de hoogste scores hebben toegekend aan items die samenhangen met 'zelfstandig leren'. Op het domein 'motivatie' ervaren de leerlingen de minste vooruitgang. De verschillen tussen de drie thema's zijn echter klein. Bovendien is de samenhang tussen de scores op de drie domeinen hoog. Dat wil zeggen dat leerlingen die op één van de domeinen veel vooruitgang rapporteren, dat vaak ook doen op de beide andere domeinen.

Wanneer we de antwoorden van jongens en meisjes met elkaar vergelijken, valt op dat de jongens gemiddeld meer vooruitgang melden dan meisjes. Ook verschillen de items waarop het hoogst wordt gescoord.

Tabel 3: verschillen in de antwoorden van jongens en meisjes

De jongens melden de meeste vooruitgang op het item 'Vertrouwen dat het goed gaat op school'. Ook 'Hulp vragen als ik iets niet begrijp' scoort bij de jongens hoog. Meisjes scoren op deze items lager. Zij scoren het hoogst op de volgende items: 'Bedenken hoe ik een opdracht op school moet aanpakken', 'Mijn best doen om iets te snappen', 'Doorzetten als ik iets moeilijk vind' en 'Voor mezelf opkomen'.

5.4 Duiding van de resultaten

Zoals gezegd oordelen de leerlingen in het algemeen heel positief over de vooruitgang die zij hebben geboekt. En dit vooral op items die betrekking hebben op de attitude van leerlingen ten opzichte van school en hun schoolwerk. Het lijkt erop dat leerlingen na het volgen van het Pfs-programma meer vertrouwen hebben dat zij goed kunnen presteren én meer bereidheid hebben zich daarvoor in te zetten. Omdat het nog gaat om de resultaten van relatief weinig leerlingen zijn dit nog voorzichtige conclusies.

6 Maatschappelijke uitstraling

6.1 Uitgangspunten bij het onderzoek

Het derde punt waarop de meerwaarde van Pfs wordt gemeten is dat van de maatschappelijke uitstraling. Hierbij gaat het niet alleen om de samenwerking met regionale partners, maar ook om de invloed die deze samenwerking heeft op de werkzaamheden binnen de eigen (herkomst) organisatie. Om iets te kunnen zeggen over deze maatschappelijke effecten wordt over het algemeen gebruikgemaakt van een voor- en een nameting. Omdat de leercentra niet allemaal gelijktijdig zijn gestart, is ervoor gekozen vooralsnog één meting te doen. Omdat enkele leercentra pas kort geleden gestart zijn, richt het onderzoek zich op de procesontwikkeling en niet zozeer op al bereikte maatschappelijke effecten. Daarvoor is het te vroeg.

Aan het W.J.H.Mulier Instituut is gevraagd dit onderzoek uit te voeren omdat dit bureau zich gespecialiseerd heeft in onderzoek op het snijvlak van maatschappij en sport.

6.2 Werkwijze

Om een concreet en diepgaand inzicht te krijgen in de maatschappelijke uitstraling van PfS zijn semi-gestructureerde interviews gehouden met vertegenwoordigers van leercentra, betaald voetbal organisaties (BVO's), welzijnorganisaties, basisonderwijs, gemeenten en met ouders van deelnemers aan PfS. De nadruk ligt daarbij op Eindhoven en Zwolle, omdat deze twee centra het verst zijn in hun ontwikkeling. Ook Den Haag en Arnhem komen (in beperkte mate) aan bod.

Betrokken organisaties en instellingen

Eén van de kenmerken van PfS is de brede maatschappelijke samenwerking op regionaal en/of lokaal niveau. Naast basisscholen, middelbare scholen, opleidingen en stichtingen binnen de onderwijssector zijn ook de sportsector (BVO's), de welzijnssector en lokale overheden betrokken.

Per regio is de betrokkenheid van het (basis)onderwijs (en soms het VO of beroepsonderwijs) behoorlijk tot zeer groot. Het onderwijs participeert o.a. door deelname aan de stuurgroep, door detachering van leerkrachten bij de uitvoering, door deelname in de werkgroep, maar ook door financiële bijdragen en/of het leveren van stagiaires. Motieven voor deelname zijn de leerwinst die de leerlingen kunnen behalen en voor de studenten uit het beroepsonderwijs: een goede stageplaats.

Bij PfS wordt sport (vooralsnog) als middel ingezet. Het idee is dat kinderen in een WOW-omgeving als een voetbalstadion hun zelfvertrouwen versterken en hierdoor hun leerprestaties zullen verbeteren. De bijdrage van de BVO's ligt allereerst in het bieden van die WOW-omgeving in de vorm van een lesruimte en toegang tot de andere delen van het stadion. Verder nemen zij deel aan stuurgroepen, leveren een leercentrummanager, promoten het project in hun netwerk, benutten hun perscontacten of zetten hun netwerk in voor PfS-activiteiten. Spelers treden op als 'rolmodel' en/of zijn aanwezig bij de uitreiking van certificaten. Motief voor de BVO om deel te nemen aan PfS is veelal maatschappelijke betrokkenheid. Naast de BVO's is tot nu toe alleen in Zwolle het lokale sportservicebureau bij Playing for Success betrokken. Zij zorgen voor de inbedding van een sportprogramma in het curriculum van PfS. Hun motief voor deelname is de mogelijkheid die het programma biedt om leerlingen van PfS te laten doorstromen naar sportverenigingen of de beweegnorm te laten halen.

Vooralsnog is alleen in Eindhoven een welzijnsorganisatie betrokken bij PfS. Deze organisatie maakt deel uit van de stuurgroep en levert aan PfS een leercentrummanager. Motief voor deelname aan PfS is voor Welzijn het realiseren van een preventieve aanpak, gericht op het versterken van zelfvertrouwen, het verbeteren van sociale vaardigheden en het reduceren van faalangst.

De gemeenten zijn bij alle PfS-leercentra betrokken, zij het op afstand. Voor alle gemeenten (behalve Zwolle) geldt dat zij vooral in de relatief intensieve voorbereidingstijd een rol spelen, met name in het bijeenbrengen van de diverse samenwerkingspartijen. Daarnaast bieden zij in de meeste gevallen een financiële bijdrage of startsubsidie. Motief voor participatie door gemeenten is dat PfS past in hun achterstandenbeleid of een rol kan spelen in buitenschoolse opvang.

6.3 Resultaten

De maatschappelijke uitstraling van PfS wordt uitgedrukt in: (1) de ontvangen signalen, (2) de meerwaarde, (3) de doorwerking, (4) de onvoorziene effecten en (5) nieuwe kansen en openingen.

6.3.1 Signalen

Alle leercentra en andere betrokkenen krijgen veel positieve geluiden te horen over PFS. De leerlingen zijn trots en enthousiast, de ouders zien hun kind groeien, de betrokkenheid van de scholen is groot en de begeleiders doen met veel plezier en liefde hun werk. Ook de BVO's ontvangen enthousiaste signalen, voelen dat het goed is voor het imago en zien ander publiek naar het stadion komen. De gemeenten zijn erg te spreken over de publicitaire belangstelling. Wat nog wel wat beter kan is de informatievoorziening naar de ouders.

6.3.2 Meerwaarde

De meerwaarde van PFS ten opzichte van andere (leerachterstand)projecten ligt vooral in de positieve uitwerking op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, de WOW-factor en plezierbeleving door de combinatie met voetbal en de lesruimte in het stadion, de versterking van de ouderbetrokkenheid, de samenwerking van bedrijfsleven, onderwijs en sport, de maatschappelijke factor en het gevoel van eigenaarschap bij de diverse partners.

6.3.3 Doorwerking

Het enthousiasme dat PFS genereert bij alle betrokkenen werkt op verschillende manieren door bij het onderwijs: leerlingen staan te trappelen om geselecteerd te worden voor deelname en leerkrachten willen graag meewerken aan het project. Het werkplezier en de eigen ontwikkeling van leerkrachten wordt vergroot door deelname aan PFS. Op dit moment is het nog niet zo dat dingen vanuit PFS worden toegepast in de eigen onderwijspraktijk van de scholen. Wel gaan de betrokken leerkrachten nadenken over de mogelijkheden en maken bewuste afwegingen van activiteiten die meer bij PFS thuishoren, of die beter in de schoolomgeving kunnen worden gedaan. Ook wordt bijvoorbeeld in Zwolle gekeken naar andere mogelijke WOW-omgevingen, zoals recreatie- en pretparken. Voor de BVO's en welzijnsorganisaties kan wellicht op termijn een doorwerking plaatsvinden (meer toeschouwers, preventief effect). Het is nog te vroeg om daarvan nu al iets te merken. Men ziet wel in de samenwerking allerlei kansen voor uitbreiding van activiteiten.

6.3.4 Onvoorziene effecten

Wat betrokkenen bij PFS van te voren niet hadden verwacht was de grote uitbreiding van hun netwerk, hun contacten en de mogelijkheden die de samenwerking in PFS biedt om ook op andere terreinen samen te werken. PFS blijkt deuren te openen die anders gesloten blijven of mogelijkheden te scheppen die daarvoor nog niet gezien werden. Een ander onverwacht effect was de grote vlucht die het project op sommige plaatsen neemt: de snelle uitbreiding van het aantal groepen en leerlingen en de aanzuigende werking. De beheersbaarheid en financierbaarheid van PFS zorgen hierdoor voor veel hoofdbreken. Tenslotte: de toch weer nieuwe kijk op kinderen en hoe ze zijn buiten de schoolomgeving. Ook meisjes blijken enthousiast te worden van een voetbaluitstraling.

6.3.5 Nieuwe kansen en mogelijkheden

PFS biedt volgens de betrokkenen nog legio nieuwe kansen voor de toekomst. Die kansen liggen in het versterken van het netwerk van de diverse organisaties, de uitbreiding naar nieuwe doelgroepen (voortgezet onderwijs of ouders) en de uitbreiding naar andere WOW-omgevingen zoals pretparken en theaters.

6.4 Duiding van de resultaten

Hoewel PFS pas in vier leercentra draait, is het enthousiasme bij alle betrokken partijen groot en zien deze nog vele nieuwe kansen in het verschiep. Het is te vroeg om de werkelijke maatschappelijke uitstraling te meten. Dit zal duidelijker worden naarmate PFS de kinderschoenen ontgroeit.

7 Reflectie

7.1 Resultaten

Hoewel de onderzoeksresultaten nog een voorlopig karakter hebben, kan uit de verschillende onderzoeken worden geconcludeerd dat het project zeer veelbelovend is. Dit geldt voor zowel de leerresultaten van de deelnemers op taal en rekenen (een licht tot matig positief effect), als hun sociaal-emotionele ontwikkeling (op bijna alle onderdelen een zeer positieve respons). Ook de maatschappelijke uitstraling is duidelijk, wordt breed waargenomen en blijkt op een aantal punten zelfs de verwachtingen te overstijgen. Tenslotte: de ontwikkeling van de leercentra verloopt over het algemeen naar wens.

Natuurlijk zijn er ook aandachtspunten zoals de informatievoorziening naar en communicatie met toeleverende scholen en ouders, hoe om te gaan met de zeer snelle groei en de financiering van de leercentra op de langere termijn.

7.2 Onderzoeksproces

Het is voor het eerst dat Playing for Success op zo'n grote schaal en vanuit zoveel verschillende invalshoeken is onderzocht. Het onderzoek heeft veel informatie opgeleverd waarmee de centra op korte termijn verder kunnen. Op langere termijn kunnen de gegevens worden gebruikt als basis voor nader onderzoek.

Overige conclusies:

- o Het verdelen van het totale onderzoek over een aantal onderzoekslijnen en uitvoerende onderzoeksbureaus heeft voor- en nadelen. Aan de ene kant zijn hierdoor de resultaten doelgericht onderzocht en van elkaar onderscheiden. Ook is de objectiviteit gewaarborgd. Aan de andere kant heeft dit gezorgd voor onduidelijkheid en extra inspanning bij de betrokken respondenten.
- o Uitgangspunt bij het onderzoek was o.a. dat leerlingen niet worden getoetst op de leercentra. Hoewel dit goed past bij het karakter van Playing for Success, heeft dit geleid tot minder 'harde' gegevens dan gewenst. Er is bijvoorbeeld bij de sociaal-emotionele ontwikkeling gewerkt met 'ervaringen' van leerlingen i.p.v. met testgegevens.
- o Bij het onderzoek naar de taal- en rekenontwikkeling bleek de toegang tot de benodigde gegevens een groot knelpunt. De leerlinggegevens waren -deels onvolledig- in beperkte mate beschikbaar.
- o Het onderzoek naar de maatschappelijke meerwaarde is door de korte looptijd van het project oriënterend. Het levert nog te weinig conclusies op die (mogelijke) samenwerkingspartners kunnen benutten om een win-win-situatie te kunnen creëren. Het biedt wel veel aanknopingspunten voor vervolgonderzoek.

Aandachtspunten bij het vervolg zijn de informatievoorziening naar de centra over wat er precies onderzocht wordt en welke gegevens daarvoor nodig zijn, het verder zoeken naar een goede balans tussen onderzoeksinspanningen en 'hardheid' van resultaten, het vereenvoudigen van de gegevensaanlevering van de taal- en rekentoetsen en het verdiepen van het onderzoek naar de maatschappelijke meerwaarde.

Bronnen

Cevaal, A en Lucassen, J. (2010) Playing for Success! Studie onder stakeholders naar de maatschappelijke uitstraling van Playing for Success., 's-Hertogenbosch oktober 2010, W.J.H .Mulier Instituut

Landelijke Rapportage sociaal-emotionele ontwikkeling Playing for Succes, voorjaar 2010, Utrecht augustus 2010, Oberon

Kamphuis, F en Kleintjes, F (2010) Eerste bevindingen Rekenen en Taal Playing for Success, Arnhem september 2010, Cito

Walraven, M. en Van Haalen, J. (2010) Leren met een WOW-factor!. Onderwijsverlenging Eindhoven: Playing for Success.
Monitorrapportage Utrecht juni 2010, Oberon

Walraven, M. en Van Haalen, J. (2010) Procesrapportage Playing for Success Zwolle. Oberon, Utrecht, december 2010

Walraven, M. en Van Haalen, J. (2010) Procesrapportage Playing for Success Den Haag. Oberon, Utrecht, december 2010

Stichting Playing for Success Nederland

Kooikersweg 2
's-Hertogenbosch
Postbus 482
5201 AL 's-Hertogenbosch

+31(0)73 624 72 72
info@playingforsuccess.nl